

SZÉKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGYESTARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz., és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton, reggel,

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 ft 30 kr.

Félévre 2 „ 50 „

Folyó 1869-ik évi július 1-től kezdődőleg teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

Felső-Fehérmegye és a királyi biztos.

(*) Mult számunk már be volt rekesztve, midőn Erzsébethvárosról táviratot vettünk, melyben tudósítatánk, hogy az e hó 4-kére hirdetett bizottmányi gyűlés a legszebb rendben nyílt meg és foly, a királyi biztos: Mikó Mihály tapintatos vezetése alatt.

A gyűlés tényleges eredményei, hogy Maurer Viktor, Könczey Károly, Hoffmann és Apáthy az ellenük támasztott vádak alól fölmentettek és hivatalaikban megerősítettek; Szenkovics, törv. széki elnök, lemondott; Ládai István alispánná választatott; Mikó Mihály bizalmi nyilatkozatot kapott s a miniszteriumhoz köszönő felirat intéztetett, hogy ily erélyes és igazságszerető k. biztos küldetett az ügyek rendbehozatalára, s a gyűlés aug. 6-dikán, mindenek közmegnyugvására, be is rekesztetett.

Felső-Fehérmegye viszonyai tehát — a mint előre is lehetett látni — ismét jó lábon állanak, s ezt — mint az ellenzéki lapok hasontárgyu tudósításai is egyhangulag elismerik — Mikó Mihálynak köszönhetni, ki, az egyik szerint: „páratlan igazságszeretettel járt el“, a másik szerint: „lelkességgel fogadtatott s a gyűlés egész folyama alatt szigorú igazságszeretetet és pártatlanságot tanusított“.

Ez azonban, mint mondók, előre való látható; s nem is ez az, mi tollunkat kezünkbe vétette, hanem egy reflexio, melyet ez alkalommal el nem hallgathatunk.

Tehát „haec fabula docet“. Az ellenzéki lapoknak egyetlen rosuló szavuk sem volt a király biztos kiküldetése ellen sem kezdetben, sem a dolgok folyamatában, sem most, az ügyek elintézése után. Pedig ime: egy megyére királyi biztos küldetett. Hanem azért nem hallók a szép frázisokat a „jogtiprásról“, „az alkotmány bástyáinak lerombolásáról“, „Haynau féle önkénykedésről“ stb. stb., a

mint e szép mondatokat mindenki nagy bővségben olvashatá a hevesi, a pécsi stb. királyi biztosok kiküldésekor. A dolog magyarázata az, hogy ott „a jóérzelmű, szabadelvű“ megyéket, itt egy „gyűlölt aristokratát“ és pártját kelle rendre utasítani. Önök tehát, következetes, elvű ellenzék, nem mindenütt egy mértékkel mérnek, s a mi egyszer gyűlöletes, más-kor dicséretes!

A mese tanúsága tehát az, hogy önök sem tartják a királyi biztos kiküldését alkotmányellenesnek, mint azt, illo tempore, állíták.

Köszönjük önöknek e tanuságot. Nem fogjuk elfeledni.

VÁLASZ

a székelyföldi közerdők és legelők elkülönítése fölötti eszmecserére.

(Folytatás és vége.)

Különben is úgy látom, bátorkodom kimondani, hogy Hangásalji ur, mint 1848. utáni ember, az azelőtti székely alkotmányról hallani sem akar, nem hogy valamennyibe méltánylaná, talán azért, hogy régi s nem az újkor szülötte, holott az 1848. előtti magyar alkotmány is szintén régi, mert a mi ezer éves nem korunk szüleménye; mégis azt a magyar nemzet epedve visszaohajtván, koronás királyunk, sok zaklatásunk után, a béketűrő nemzet kívánalma jogosságáról meggyőződve, vissza állította, s megtartására meg is esküdt, ugyan akkor a magyar nemzet alkotmánya visszaállításával kapcsolatban székely alkotmányunk visszaállított, mit ignorálni nem lehet. — Magyarország Erdélynek egyesülésével az 1848-ki 7. törvényczikkben az erdélyi nem nemzeteket törvényekben leendő megtartása felől biztosította, ennek értelmében fogadta el Erdély is a Magyarországi egyesületet az említett évi kolozsvári 1. cikk szerint, sőt az 1868-ik évi 43-ik törvényczikk se változtatott a székely közjoguságon legkisebbet is, még inkább egyenjoguságát törvényesen biztosította. Ez okból is a nemzet belé egyezése elmellőzésével székely alkotmánynak alapszámban nem változtathatik meg; már

pedig megváltoztatnék akkor, ha a köz-helyek fölosztására az egyenjoguság elve ellen, egyeseket rövidítő más, valamely kulcs vétetnék sinormértéknek. Hangásalji ur 1848-nál egy határvonalat szeret huzni — mintha ott tabula rasa kezdődne — a mi székely törvényeink azon-túl esvén, azokat az idő által elavultnak tekinti. Holott azon innen székely nemzetünkre nézve nincsen legkisebb törvény is, a mi van, az az abszolutismus romja, s a lefolyt események gyászmemléke.

Itt el nem mellőzhetem Hangásalji urnak azon ferde nézetét megróni — melyről magam méltóbb joggal mondhatom vissza, hogy az ilyen érveket csak a hires szebeni csonka gyűlés volt képes ily-szerűen pengetni —, miszerint azt javallja, hogy a közhelyek fölosztása a birtokosok közt mostani birtokok aránya szerint essék, de a volt urbéreses tulajdonába átment földbirtok, a részesedés arányánál, a volt földesur javára számításba ne menjen. Hát az aféle urbéri székely birtok kinek számittatik be; vagy kitöröl-tetik, a Hangásalji ur kedvéért, a székelyföld területéről? — Hát azon urbéres hol kapja ezen javallat szerint erdő, és legelő illetőségét, kinek volt földesura valamely helységben csak telkes zsellért birtallodiatúra nélkül? mivel a volt földesurnak ott tettelegesen nem lévén semmi birtokában, arányos részesedését nincs mihez kötni, ilyen módon az olyan volt urbéres a közhelyekből nem kapna semmit, mert a volt földesur más helységben levő közhelyekből részébe jutott illetőségéből nem lenne köteles idegen falusi zsellérnek erdő, s legelő illetőséget adni. E nagyon is szép javallat, egy felől a birtokosoknak akar kedvezni, de más felől meggondolja, hogy ha a volt urbéreses birtoka is földesuraik birtokához számittatik, szembetűnőleg igen nagyra rug birtokarányuk, azért az a zsellértelen székelyek előtt legyen egy kis szemfényvesztés. Ez tehát a székely alkotmány elveivel nem lévén összehangzó, kivihetetlen.

Azt írja Hangásalji ur, hogy mint tősgyökeres székely ivadék, az igazságnak tiszta szent fogalmát tisztelve, me-nedékét saját nemzete javára csak a tör-

Mai számunkhoz negyediv melléklet van csatolva.

vény nemes consequentiaiba keresi. Nekem is épen ez célom. Hiszen én se akarok ellenkezőt, csak azt, mi székely törvényeinkben gyökerezék, t. i. a tiszta igazságot; mind ketten igazságot akarunk, ebben megegyezünk, csak utunk különböző irányu. Abban nem egyezhetünk meg, hogy egyik egyenlő jogu székely a közhelyekből illetőségétől megfosztassék, a másinak aztán jódarab, nagyobb, legnagyobb rész adassék a közjoguság egyenlőségi elve ellen, a mi hasonlít azon testvér kíváncsiához, ki az osztóztató bíráktól azt kívánta, hogy az osztály igazságos legyen, de úgy, hogy minden nékie menjen. — Itt tehát az igazság kifejtett okoknál fogva törvényhozás terén döntendő el.

Minthogy a volt urbéresék 1848-ik s azután is a szabad közterdöket, és legelőket a közbirtokos székelyekkel egyformán élvezték, mikor tilalmas falu erdeje osztatott fel pedig a volt urbéres is mindenkor félannyi részt kapott, mint a közbirtokos székely, annál fogva törvényesen elhatározandó, hogy a zsellértelkek után járandó, e szerinti fél rész a volt földesurak erdőbeli részesedéséhez számítatván, mielőtt kinek része külön-külön kiszakasztatnék, a magukat megváltott volt urbéresék erdő-, és legelőbeli része az összes tömegeből a Patens szerint választassék külön az illető lelkész és tanító illetőségével együtt, azután a birtokosok része úgy szakasztassék külön azon értelmesséssel, hogy urbérességet vesztett földesurak részéből volt urbéreseik illetményeikbe el ment rész üttessék ki.

Országosan elhatározandó az is, hogy

TÁRCZA.

Neumann Izrael váltóhamisítás bűnyében ügyvéd Kozma Endre által mondott védbeszéd.

Tisztelt törvényszék!

(Folytatás)

A büntetőügy rendén később ezen három izraelita kikérdezett, vádlottal szembesített, de ezen izraeliták vádlott Neumann Izraelben fel nem esmerték azon izraelitát, a ki velek a déési hidnál a barompiacson vádlott Neumann Izrael nevében és képében beszéllett és beösmertést tett, noha ezen tanuknak, mikor Déésre hivattak kihallgatás végett a törvényszékhez, Grünberg Náthán Déesen a fogadóban elbeszélte, hogy Neumann Izrael milyen forma ember, a mint ezt tanusítják Hersch Dub és Junger Niessel Leib megkísértett tanuk, ezáltal ezen eselszövény sem sikerült, — ezalatt

Grünberg N. egy missilis levelet is adott át a b.-szolnokmegyei törvényszéknek, melyet vádlott Neumann Izrael irt volna Hersch Dubhoz, hogy vallomását vegye vissza. — Ezen levélre nézve is Hersch Dub kikérdezett, de ő tagadta, hogy azon levelet vádlottól kapta volna, azt Grünberg Náthánnak át adta volna, mire Grünberg N. is kikérdezett, s akkor azt vallotta, hogy néki azt szigethi bizonyos Lederer nevű izraelita adta volna át, de ezen tanu is tagadta a Grünberg állítását s így ezen levél általi eselszövény sem sikerült. — Ezen kísérletei meghiusulása után G. Náthán. Neumann Izraelnek megmérgezésén is gondolkozott, mint ez megtetszik Farkas Dávid, Ábrahám Spirer és

a székelyföldi havasokkal mi történjék, melyeket eddig az azokat bíró helységek, mint sajátjokat fölöstatlan élveztek? mert fölöstásukat tiltják törvényeink, azért a zágoni perbeli királyi tábla ítélete is azokat sem vette osztály alá.

Azt írja Hangásalji ur, hogy a dolgot törvényes szempontból tekintve, s mindig innen indulva ki, talán sikerülend feladatát szerencsésen megoldani; az elsőt nem követte, az utolsót nem érte el, az egészszel csak zavart okozott, a dolog lényegére semmi hasznót sem eszközölt. Utoljára:

felkérem Hangásalji urat, — mivel úgy látom, mind ketten egy nemzetnek, a székely nemzetnek vagyunk fiai, annál fogva testvérek, — szíveskedjék valódi nevének takaróját a t. o. közönség előtt föltárni, hogy tudhassa mindenki, ki áll az alkotmány terén, s ki ellene; törvényhozás előtt és nyíltsággal szemben nyíltság igénylő, becsületes ember előtt az alarezkódásnak nincs helye; országos ügyben épen nincs: — s ezzel válaszomat a t. o. közönség közvéleménye alá bocsátom azon nyilváníttással, hogy különösen örvendek, hogy a jelen tárgyat megvitathattuk, ha csak futólag is, örvidenék azon is, ha még mások is fölfognák a vitatás fonalát, hogy a magas kormányoknak kevesebb fáradságába kerülne jelen tárgyra vonatkozó törvényjavaslatának kikészítése.

Incze József.

Országgyűlés.

XLV

Delegatíók.

A közösgyek elintézésére kiküldött magyar országos bizottság az albizottmányi munkálatokon

Efraim Hersch vallomásaiból, mire G. Náthán elfogatott, börtönbe tétetett, s működése ezen ügyben megszűnt.

Ezalatt az érdekelt váltó és zálogokmány 1864. december 14-én Lányi és Balog nevű mérnökök, mint meghitelt szakértők által vizsgálat alá vétettek, kik az 57. napló szám alatti szakértői véleményükben a néhai Bardocz Elek aláírását az érdekelt váltón körülbelül valódinak, a zálogokmányon lévő aláírását pedig az összehasonlításra átadott okmányokon lévő aláírásaitól különbözönek nyilvánítták. — Ezen szakértői vélemény elég háttározottnak nem találtatván, annak felülvizsgálatára b.-szolnokmegyei volt főispáni helyettes id. Pataki Dániel, Fodor Antal és Boér György, mint szakértők a törvényszék által felvételtek, beeskettettek. — Ezek az említett szakértői vélemény szerint az egyszer megvizsgált aláírásait néhai Bardocz Eleknek az érdekelt váltón és zálogokmányon, úgy egészben ezen okmányokat feljülvizsgálták, s az 1866. novem. 12-én kelt, s 221. napló szám alatt kiadott szakértői véleményükben 30 évi tapasztalati esmeretükre hivatkozva, a néhai Bardocz Elek aláírását, úgy az érdekelt váltón, mint a zálogokmányon a néhai Bardocz Elek valódi aláírásának esmerték el, s ezek által az érdekelt váltó és zálogokmány valódinak nyilváníttattak.

Eszerint nem constatálthatván a jelen ügyben a vádlottnak tulajdonított csalási bűntény sem tárgyilag, sem alanyilag, mert a szakértők az érdekelt váltót és zálogokmányt valódinak nyilváníttatták, és nem sikerülvén annak bizonyítása, hogy néhai Bardocz Elek vádlottnak egy 2000 frtról szóló elfogadott váltó blanquettet adott volna át a végre, hogy azzal Schultztól 2000 frtot vegyen fel költsön, de vádlott azon

nagyrészt átesvén; e hó 5-dikén teljes ülést tartott. A tanácskozás tárgyait két interpelláció előzte meg, a közös külügyérhez; egyiket Fodrőczy adta be, a tengerészeti zászlóra nézt azon kérdést tevén, hogy abból miért hagyatik ki Horvát-Dalmát-Szlavonországok czimere? A másikat b. Kemény Gábor és gr. Bethlen Farkas intézik s így hangzik:

Interpellatio

a közös külügyminiszter urhoz, a bukaresti ev. ref. egyházközség kebelében fölmerült rendetlen ségek tárgyában:

1) Minő lépéseket szándékozik tenni a külügyminiszter ur a végre, hogy az eddig az erdélyi ev. reformátusok egyházi főtanácsa vallásos felügyelete alatt állott dunafejedelemségi reformált egyházak nemzetközi jogi állása szabályoztassék.

2) Van-e tudomása azon erőszakos személyes megtámadásokról, melyeknek Koós Ferencz eddigi bukaresti ref. lelkész kitéve volt, és hogy ő közelebről házi fogságba tartoztatott le? És, mi csoda lépéseket szándékozik tenni a külügyminiszter ur a végre, hogy ezen kérdésekben a törvényes igazság büntető keze a bűnösöket és hibásokat elérje!

Bethlen Farkas gr.

b. Kemény Gábor.

Ez interpellatiót b. Kemény azzal indokolja, hogy eddig a dunafejedelemségi reform. községek az erdélyi egyházkerület kiegészítő részei voltak, melynek védszárnyai alatt s melynek segélyezése következtében állottak fönn is. Ily viszonyban a bukaresti egyház már 54 év óta állott föl s a mostani rendtelenségek csak Czelder Márton lelkészsége óta merültek fel, kinek czélja úgy látszik az eddigi viszonyt végleg megszakítani s az ottani ref. egyházat egészen függetlenül az erdélyi egyháztanácstól igazgatni. Interpelláló a dunafejedelemségi kormányának közelebről tett félhivatalos nyilatkozatából azt következteti, hogy ez nem ismeri el azt, hogy a külföld bármily ottani egyházközségre felvigyázói befolyást gyakorolhasson. Ennek ellenében szól a többi közt a boroszlói egyházkerületre hivatkozik, melynek hatósága külföldi székhelye dacára a magyar osztrák birodalom illető egyház községeire is kiterjed. Kíváncsún tartja, hogy azon viszony, melyben a Dunafejedelemségekben levő reform. egyházak álljanak, mielőbb az illető felek közbejvetelével rendeztessék és amaz egyházak ügye nem a véletlennek legyen kitéve, nem egyesek erőszakoskodó fellépésének martaléku adva. Végre kívánja, hogy a Köös ellen elköve

2000 frtot saját váltójára vette fel s megtartotta volna a néhai Bardocz Elek által átadott 2000 frtos váltó blanquettet, ezt töltötte volna számmal 21 ezer, betűvel pedig 120,000 frtra, mert Schultzer János kikérdezett, s elesmeri ugyan azt, hogy vádlott N. I. tőle saját váltójára néhai B. E. számára 2000 frtot vett fel, de azt vallván hit mellett, hogy nem egyszerre, hanem 4 év alatt 3 részletben vette fel ezen összeget, s az első 1000 frtról 1858-ban kiállított váltó pengő pénzről is szól, a más kettő pedig ausztriai értékű pénzről, mely váltók jelenleg a tisztelt törvényszék előtt a periratok közt itt vannak, — vilgosságára jött, hogy Miálovics Viktor urnak s neijének, s anyósának ezen váltó blanquette iránti fellevésök alaptalan. — Erre következett volna már vádlott feloldoztatása, de

az ellenfél nem nyugodott meg, mert a mint vádlottnak a ns. b.-szolnokmegyei törvényszékhez tett jelentéséből kiderül, Bardocz Katalin Miálovics Viktorné asszony békeajánlatot tett vádlott Neumann Izraelnek. E volt első lépés a jelenleg szóbanforgó büntető ügyben 1868 nov. 19-én létrejött, s ezen ügyben a végtárgyaláson beadott egyezményre, melyben a jelenleg szóbanforgó 21,000 frt követelés még más kisebb összegekkel egybefoglalva Bardocz K. Miálovics Viktorné asszony közt vádlott N. I. közbejöttével elbékeltetett, mely egyezményre alább még vissza fogok térni. Ezen békeajánlat Bardocz K. Miálovics Viktorné asszony által oly hozzáadással tétetett, hogyha azt vádlott el nem fogadja, Bardocz Katalin asszony megyen M.-Vásárhelyre, ott kieszközli, hogy a jelen ügy ellátására a b.-szolnokmegyei főtörvényszék helyett a felsőbb törvényszék delegáltassék — a kérdéselt 21,000

Folytatás a mellékleten.

tett erőszakoskodó megtámadások törvényes uton megvizsgáltassanak, s a vétkesek megbüntessenek.

Ezután Kautz, mint előadó, olvassa a közös pénzügyminiszterium költségvetésére adott bizottmányi véleményt, mely, rövid vita után, azonnal tárgyalás alá vétetett.

A gyűlés legfontosabb tárgyát képezte a bizottmány azon indítványa, hogy a pótszükségletek csak a következő év márcziusáig vitethessenek, és hogy a végszámadások ez év szeptemberben terjesztessenek be.

Weninger Vince — a kormány részéről — a 6 havi határidőt kívánja fontartani, míg a szónokok nagyobb része a bizottmányi ajánlat mellett van. Végre szavazásra került a sor, de mely általános többséget nem mutat ki, s így az ügy végeldöntése a következő ülésre marad.

Ezután a közös nyugdíjakból többrendbeli levonások tételnek.

Fürdői levél.

Tekintetes szerkesztő ur!

Bázna, 1869. aug. 1.

Miután a nyári hónapok alatt a magassabb politika is kissé szűnhet, annak képviselői közül is többen fürdőkre rándulván: reményilem jut egy kis hely lapjában fürdői tudósításra is.

A meleg juliusi és augustusi hónapokon fürdőre sietnek, kik tehetik; némelyek, hogy megrongált egészségüket helyreállítsák, vagy legalább még egy évre kitoldozzák, mások, hogy a kimerültség után szórakoztatást keressenek a fürdői kellemes társalgásban. Ez utóbbiak aligha nem csalathoznának itt Bázna, hol kellemes társadalmi élet, milyent fürdőn lehetne kívánni, kivált nők számára, csaknem merőben hiányzik. Okai kétségkívül a vendégek. Nem tudnak a különböző osztályok és nemzetiségek eléggé simulni. Egyébiránt tapasztaltam, hogy a mely fürdőn rendes reggeli víz ivás van, ott a társalgás tagjai könnyebben ismerkednek, a társalgás kedélyesebb. Talán egy szép nagy fürdői sétány, mellette levő czukraszattal — tekéző és báteremmel inkább egybe gyűjtené itt is a vendégeket, mit most csak is a mindennapi lotteria és tombola képes rövid időre előidézni.

De, kik egészségök helyreállítása végett jönnek ide, azok, a mindennapi látható példa bizonyítása szerint, több esetben czélt érnek. Ezért nem tartom fölöslegesnek e fürdő ismertetését.

tról szóló váltó, s erre vonatkozó zálogokmány újból vétessék revisio alá, s ez uton is elpróbálja nyertes lenni.

Vádlott N. I. az első békeajánlatot el nem fogadta, tehát bekövetkezett az, hogy ezen ügyben a b.-szolnokmegyei törvényszék helyett a ns. marosszéki tisztelt törvényszék delegáltott, s az érdekelt váltó és zálogokmány harmadszori vizsgálat alá vétele is elhatározott, mindamellett, hogy vádlott észrevette, mikép Miálovics Viktor né asszony is Pestre szándékozik menni, s jelenlenni az érdekelt okmányok megvizsgálásakor, jegyzőkönyvileg tiltakozott, hogy az érdekelt okmányok megvizsgálása végett Pestre küldessenek, s azt kérte, hogy az érdekelt váltó, és zálogokmány küldessenek Bécsbe, vagy akárhová, csak Pestre ne, de ezen kérése meg nem hallgatott.

Elküldetvén az érdekelt váltó és zálogokmány Pestre, Bardocz K. Miálovics Viktor né asszony nyomban ment Pestre, ott az érdekelt váltó és zálogokmány harmadszor is szakértői vizsgálat alá vétettek, s ennek folytán kimondatott, hogy úgy az érdekelt váltón, mint az érdekelt zálogokmányon olvasható aláírásai néhai Bardocz Eleknél hamisak, mint ez megtetszik az 1867. ápril 29-én kelt, s 248. napló szám alatt levő szakértői véleményből. Ezen szakértői vélemény képezi az államügyészség nézete szerint a jelen ügyben a tárgyalagos csalási bűntény álladéka alapját, mely nézetét az államügyészségnek kénytelen vagyok kifogásolni a következő okokból:

Hogy az érdekelt váltó és zálogokmány valódisága az 1864. december 14-én kelt első szakértői vélemény után újból revidáltatni határozott, ennek okát tudom látni, mert az 1864. decz. 14-kén kelt váltó és zálogokmány valódisága felett kimondott vélemény nem egészen határozott, noha a váltón levő aláírás va-

Bázna a Felső-Bajon fekszik Medgyestől egy órányira, tehát a belföldiekre az is előnyös, hogy az ország közepe felé feküvén könnyebben elérhető a mostani még drága szekeresekkel is; a vasút megnyitásával, győgyerejű vize a külföldieket is vonzani fogja. Fekvése, ha nem is tartozik a regényesek közé, szépnek mondható. Egyfelől szőlőhegyek, másfelől, gyönyörű erdők környezik, melyeknek történetét kiirtása által e hely sokat vesztené, ezért az illetők gondoskodjanak fenntartásukról.

Az egész völgyön sótelep húzódik át; e mellett a fürdővíz főbb tartalma: Clor natrium, calcium, magnium, brom natrium, jod natrium. Használ: görvény — rögzött esz, köszvény — neuralgia bőr nyavalya — váltó láz után következő máj és lép daganat — fodormirigy daganat — rögzött lábduzzadás — izbetegség — iz vízkórság — tagok szélhűdése s megkuczorodása — izom és izszer gyuladásban, stb. Sokan hagyják itt mankójukat, kik arra támaszkodva jöttek ide.

A fürdést legtöbben melegben kezdik, s a nem nagyon gyengék hidegben folytatják, sokan napjában kétszer is $\frac{1}{4}$ óráig.

Jelenben két hideg fürdő van, mintán volt hasznosbér Erlich ur is, — ki a fürdő környezetében levő földeket okosan össze vásárolta — a mult évben állított egyet a régi szomszédságában. Kevesebb jod van, mint a régiben.

Az egész völgyben egyedül álló, s hihetőleg a víz által előállított szikla alatt levő — a hallai-hoz hasonló sósódos vízből isznak is reggelienként egy fél pohányit főként a görvényben szenvedők. Ezen kívül daganatok borongatására használják némelyek, mit mások az ugynevezett iszap vagy sárfürdővel pótolnak.

Vérzésben szenvedőknek és gyenge mellűeknek e fürdő nem ajánlatos. Az első menjenek vasas fürdőkre, az utóbbiak Korondra.

Egy hidegfürdő díja itt 10 kr; melegf. 30 kr; lepedő 8 kr;

A társaság hideg fürdője, melybe foly a jodos forrás is 15—18 R. +.

Az Ehrliché 17—19 R. +. j. nagy melegben föl megy 21 fokra is.

Bérlő Binder J. ur, gondoskodik a vendégek szellemi élvezetéről is; járattja a következő hírlapokat: „Pesti Napló“, „Hon“, „Kölozsvári Közlöny“, „Magyar Polgár“, „Neue Freie Presse“, „Ungarische Lloyd“, „Hermanstädter Zeitung“, „Arader Zeitung“, „Der Cur-salon“, „Figaro“, „Gazetta Transilvánei“, „Albina“.

lódísága némely körülírással ki is mondatott, de hogy az 1866. novem. 12-én volt főispán helyettes Pataki Dániel, Fodor Antal és Boér György által kimondott második szakértői határozott vélemény ellenére a kérdéselt váltó és zálogokmányon levő aláírások valódisága újból revidáltatni határozott ennek okát átlátni nem tudom.

Volt főispáni helyettes Pataki D., Fodor A. és Boér Gy. b.-szolnokmegyei tekintélyes hivatalos és ügyvédi egyének. Fodor A. huzamos ideig épen magán ügyvéde volt néhai Bardocz Eleknél, tehát B. E. aláírását jól kellett ismereni, mind hárman hitőket tettek le arra, hogy szakértői véleményüket igazán adják meg, azt 30 évi tapasztalatukra, esmeretükre, néhai Bardocz Elekkel való esmeretségükre, s gyakori vele való hivatalos és magán érintkezésekre hivatkozva határozottan adták meg, határozottan valódinak nyilvánították néhai Bardocz Eleknél a kérdéselt váltón és zálogokmányon levő aláírásait, és úgy az érdekelt váltót és zálogokmányt is egész terjedelmükben valódiaknak nyilvánították. Ezen szakértői véleménynek én elsőbbséget adok a Pesten szerkesztett szakértői vélemény felett, mert

panaszló Miálovics Viktor né asszony, sértés nélkül legyen mondva, Pesten járt az érdekelt okmányok revisioja alkalmával minden más felvehető ok nélkül, — továbbá mert

főispáni volt helyettes Pataki D., Fodor A. és Boér Gy. 30 évi tudományukból, és tapasztalati esmeretükből hozták a maguk szakértői véleményüket, a Pesti szakértők pedig csak elméleti ismeretükből, a felküldött aláírásoknak egybevetése által azon aláírásokkal, melyek néhai Bardocz E. aláírásainak lenni constatáltak. — Én a tapasztalati tudományoknak elsőbbséget adok az elméleti felett, és semmi kétségem nincs

De nem tudom miért hozatja ki, a heten-kint ide négyezer, u. m. szombat, vasárnap, kedd, csütörtökön járó postával, midőn a bérlő ur társas kocsija naponta jár innét Medgyesre és vissza. Medgyessel tehát van egybekötetés, de bár ha a lapokban már hirdette volt, nincs oly társas kocsi, mely a faluban lakó vendégeket hordaná, bizonyos díjért a fürdőbe és vissza.

Közébed egy személyre 65 kr, házhoz hordatva 75 kr; jószágával nem mindenki van megelégedve, s ohajtanának egy kis versenyt. Czukraszát elég jó. — A bérlőnek az idén szerencsétlensége volt a szakácsokkal; egyiket ivás miatt guta ütötte s szörnyet halt, s a másik még sem gondolja meg, hogy hasonló okból ő is úgy járhat. Nem okul előde sorsán, mint sok mások, ha nem is mind szakácsok.

A szállások szaporodtak. Malommester Bart épített egy két emeletes, 36 szobából s egy szép nagyteremből álló házat, a többinél minden tekintetben kényelmesebben be rendezve.

A szállások nem olcsók. Egyes szoba: egy hóra 21 frttól 30 frtig; kettős szoba: 35—50 forint.

Van a fürdői helyiség környezetében összesen mintegy 140 szoba, s ezek julius és augustus havában rendesen, mind tele vannak. A vendégeknek, mintegy felét teszik jelenleg a magyarok és örmények, más fele részét, szászok, zsidók és oláhok, néhányan a szomszéd Oláhországból is. Vasárnaponként sokan jönnek Medgyesről.

Nagyon sokan vannak a fürdő mellett fekvő faluban is szállva, hol a szállások olcsók, de az ut? — Azt hinné az ember, hogy mivel a szállók évenként szép összeg pénzt hoznak a faluban forgalomba: a helység előjárósága, jól felfogott érdekéből — gondoskodik, hogy a faluból fürdőre járó ut szekeresekre és gyalogokra jó karban legyen tartva, hogy esős időben is kényelmesen járassanak s kedvvel lakjanak a faluban. Téved a ki ezt hiszi. A szekér ut a lehető legrosszabb állapotban van; egy kényelmes gyalog járdáról azt hiszem még csak fogalmuk sincs; pedig az itteni utcái sár úgy látszik ragaszkodóbb a vendégekhez, mint e tekintetben nem elég circumspectus népe; mert csak fáradtsággal lehet tőle t. i. a sártól szabadulni, mint ha nem akarná az embert tovább bocsátni, ha zálogba nem hagyja legalább sárpapucsát.

Nagy baj, hogy nincs egy ekkora fürdőn a fürdő idényre egy állandó orvos, és egy kis gyógyszerár. Az igaz, hogy medgyesi orvos t.

a Pataki D., Fodor A. és Boér Gy. szakértői véleményük helyességében, s helytelennek bátorodom nyilvánítani az államügyészségnek azon állítását, hogy Pataki Dániel, s szakértő társai csak látásból esmerték volna néhai Bardocz Eleket, mert ezen szakértők maguk vallják szakértői véleményükben, hogy ők gyakran voltak néhai Bardocz Elekkel hivatalos és magán érintkezésben, tehát az érdekelt szakértő vélemény tartalma ellenére állítatik az államügyészség által az, hogy ezen szakértők csak látásból esmerték volna néhai Bardocz Eleket, s csak a levegőből van véve az államügyészségnek azon állítása, hogy Pataki D. s szakértő társai szakértői ismerettel nem bírtak volna, mert ezek ns. Belső-Sz-megyei törvényszéke által az írásban szakértőknek lenni esmertettek el, — mint olyanok vétettek fel, és alkalmaztattak a kérdéselt váltó és zálogokmány valódisága felülvizsgálására, — e végre megeskettettek, s eskü mellett határozottan vallják, hogy az érdekelt váltó és zálogokmány valódi, és az ezeken levő aláírások valódsággal a néhai Bardocz Elek valódi aláírásai.

A Pataki D., Fodor A. és Boér György által 1866. novem. 12-én kelt szakértői vélemény az 1867. ápril 29-én Pesten két szakértő által kiadott szakértői vélemény után is nézetem szerint fenáll. Az én nézetemet erősíti az illető felek azon ténye is, hogy ezen 21,000 frt váltó követelés a pesti szakértői vélemény kimondása után, midőn a néhai B. E. örökösének B. Katalin asszonynak ezen szakértői véleményről tudomása volt, s így az érdekelt követeléstől nem félhetett, általa vádlott nevével, vádlott közbejöttével elbékéltetett. (Folytatjuk.)

Fábini ur, ki e fűrdőn már sok tapasztalással bír, kijön minden héten háromszor; de mi történi, ha valakit hirtelen ér valami baj? tessék neki várni 24—48 óráig, s ha valamelyik történetesen itt levő orvos rendelne is, nincs kéznél semmi gyógyszer, Medgyesre kell gyógyszer-tárba küldeni. Ez minden esetre lefőbb hiány.

Mintha a természet maga akarta volna e vidéken a világosságot terjeszteni, melyet a föld felett csak meg kell gyújtani, hogy, mint a vesta tüze — folytonosan égjen, a mint ez két ponton látható, e mellett a photogén sem drága, és Bárt a maga házában megadta a jó példát, — még is annyira nincs gondoskodva a világításról, hogy sötét estve csak bajjal lehet az utat a szállásig megtalálni.

Hát vajon, a különben igen szép árnyas sétátér nem érdemelne meg egy pár lámpást. A meleg napokon estve kellemesebb a sétálás, de ha csak a jótékony hold nem hinti szánalomból világát az ábrándozókra és nem ábrándozókra, a sötétség beálltával, haza kell sietniök, kik nem akarnak vakon sétálni, vagy maguk kezdenek illuminálni.

En azt hiszem, hogy a szépítésre vett, nem csekély fűrdői díjból (egy személy 3 frt) melyből a zenészek is kapnak, jutna kevés a világításra is. A szépítést — kivéve a zenészek számára épített csinos fedett színt — úgy is csak a jövőben reméljük. E színből gyönyörködött a vendégeket Salamonnak — a fuvó hangszerek hiányában szabadban nem nagyon erős, de különben ismert jeles zenekara.

A bérlő ur ígér jövőre némi javításokat, szépítéseket, építéseket. Ezek közé tartozik a primitív állapotban levő hidegfűrdő nagyítása, és czélszerűbb berendezése, — egy fűdött sétány építése — a melegfűrdők szaporítása. Tudjuk ugyan, hogy a vállalkozó bérlő terve részben a fűdött bíró társulat szűk vagy bőkezűségtől föltételeztetik: még is elvárjuk jövőre a tervezett javításokat, mind a tulajdonosok, mind a bérlő, mind pedig a fűrdő vendégek érdekében.

Hogy a vendégek közül, kik mulatnak jobban, és miként? — a bálók milyenek voltak, — kik voltak a szebb- és tánczosaikkal elégedettebb tánczosnók s más ily nemű mulatságos dolgokról egy más alkalommal. Most Isten önnel.

Báznai.

Színház.

⊙ Vasárnap aug. 8-án: „A jogászok és Márton apó, a vén targonezás“ színjáték 3 szakaszban, francziából fordította Pallay Ede — Ismeretlen darab, két három variációja, rőfös czímmel, ismeretlen franczia szerző, ismeretlen fordító!! Bizony megvallom, nem a legnagyobb bizalommal mentem e vasárnapi darab megnézésére, s némi aggodalommal foglaltam helyet a színházi referensnek rám nézve kivételes, épen nem irigyelt helyén. — Annyival nagyobb örömmel jelenthetem, hogy a fenncezímzett, igen jó irányu darab reményen felyül kielégítő volt s a kissé gyéren képviselt néző közönség feszült figyelemmel, koronkint megújuló tetszés nyilvánítások közt kísérté azt mindvégig. — Erdélyi, mint Márton apó, vitte az est terhét s annak jól kiérdemelt babérait is ő nyerte el. Kedvvel és valódi tanulmánynyaladta hálás szerepét, s egy pár jelenetének hatása önkéntelenül magával ragadt; a szorgalmas Körösi négykezettel s legjobb sikerrel nyújtott neki segédkezet e részben. — Prielle, Körösi, Lenkei és Dancz Nina is (ez utóbbi Márton apó nevelt lánya, végül menyje) megállták helyeiket, s élénk, összevágó játékkal nem kis mértékben folytak be arra, hogy e színházi estét a jobbak közé jegyezhezzük be.

(M. P.) Aug. 7-én „Az utolsó lengyel követ Budán“, Északi Károly 4 felvonásos új vigjátéka, Kassay Vidor jutalmára.

Mindenekelőtt jelezniünk kell azon álláspontot, melyet a darabbal, mint ilyennel, szemben elfoglalunk. Az utolsó lengyel követ, egy-

katonai vitézségeért megnevesített darabos medve bár felkapott, de nem fuvalkodott föl; bár szereti a bort és szép menyecskét, de maga is hibáztatja magában e rossz — de a szenvedélyig egyszer nem emelkedő — hajlemait, s így nem alkalmas vigjátéki körnek, ki mindenekelőtt általános emberi gyöngével kell hogy bírjon, ellenesetben lehet félszűzségeiben nevetség tárgya, de nem egy drámai cselekvény központja. És így a vigjátékot alapjában elhibázottnak kell, hogy ítéljük, a mi azonban nem zárja ki, hogy az egyes valódi komikai helyzeteket és jeleneteket igen mulatságosaknak ne tartsuk s jóízűeket ne kaczagjunk, mind a követ (Erdélyi) darabos esetenkedéseiben, mind fegyvernőke (Kassay) kolossalis bárgyuságain, mind a szép csaplárosné (Kassayné) csúntalan naivkodásain. S valóban, az említett 3 főszereplő oly kedvvel és tanulmánynyal játszott, hogy majdnem elfeledteté a nézőkkel alakítási hibáit. Az első hely Kassayné illeti, ki a királyné és az ehez hasonló csaplárosné szerepét oly művészettel adta, hogy talán egyszer sem láttuk ily jól játszani. Föl sem tettük volna róla, hogy oly könnyű eleveniséget tudjon kifejteni, mint a milylyel kivált azon jelenetét adta, mindön a „szép“ urfi (Prielle) kegyéből megbámulhatja a királyi palotát, ruhákat, sőt egyet mágára is ölthet. A tetszelgő falusi s ahoz kikapi menyecske fogásait, mozdulatait művészi tökélylyel adta vissza. S mindjárt reá a királynő méltóságos jelenetében is tökéletesen otthon találta magát. Egy szóval egész játéka a legnagyobb dicséretet érdemlő.

Kassay a zárvaemgyei tót zembert egész a megpukadtatásig hiven személyesíté. Dialektusa, mozdulatai arczjátéka valóban az élettől valának merítve. Különösen azon jelenetben, midőn álomportól eleudt ura helyett és ruháiban a királyné elé megy, mint követ, s aztán rajtakapatván térdre esik s veti a keresztet: utólréhetlen volt. Egész játékán a művészi nyugodtság ömlött el.

Erdélyi a vén medve szerepében szintén elemében volt s meglátszott rajta, hogy öntudatosan játszott. A többi szereplők is (Prielle, Ürményi, Beczkoiné, Dancz N. stb. legkivált Körösi, s legkevésbbé Leukei, ki inkább egy fiatal jogász, mint a kicsapongó Zsigmond herceg volt) hozzájárultak, kiki a maga részéhez hogy élvezetes esténk legyen, a mi meg is volt, úgy, hogy bátran merjük Fehérvári urnak ajánlani, hogy e darabot még egyszer adassa elő, mert nézője s élvezője bizonyára bőven lesz.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. A senatus consultum 22 miniszteri gyűlés eredménye, végre f. hó 2-án felolvastatott. Mondják, hogy a reakciónárius párt mindent elkövetett az engedmények meghíusítására. A senatus ülését Rouher nyitotta meg, utalván beszédében, annak céljára, mely az: hogy a császárság alkotmányának fontos tényét megvizsgálva, hogy egy fejedelem sem követi annyira a közvéleményt, mint a császár, ki hatalmát mindenkor a nemzet tulajdonának tekinti. Igazságtalanoknak állítá azokat, kik türelmetlenek, vagy aggodalmasak; mert azon ohajtás, hogy Franciaország a maradása legyen, azt tené, hogy nem fogta fel világra szóló befolyását; ki pedig kívánná, hogy gondtalanul meredekre tegyék, mely örvénybe vezet, feledné, hogy Franciaországnak jogában áll, a kormánytól oltalmat várni, heves szenvedély, balga remény, s kiolthatlan gyűlölet ellen.

A senatus consultum szerint: a kezdményezési jogot a császár és törvényhozótest gya-

korolják. A miniszterek felelősök, de csak a senatus foghatja vád alá. A senatus ülései nyilvánosak; kijelölheti azon változásokat, melyek valamely törvényben szükségesséknak látszanak; s meggátolhatja valamely törvény kihirdetését. A törvényhozótest maga készíti ügyrendét, valamint a senatus is; s mind kettőnek jogában áll, interpellálni a kormányt. Semmiféle indítványt sem szabad tárgyalás alá venni, mielőtt bizottmányhoz utasítva, s a kormánnyal közölve nem volt; ha a kormány nem fogadja el, a törvényhozótest határoz fölötte.

Ennyiből áll röviden a senatus consultum, melyben a császári izenetben foglalt engedmények megvannak ugyan; de a lehető legszűkebb határok közé szorítva. A franczia lapok, még eddig csak az első benyomás hatása alatt ítélhetve, felüles véleményeket hoznak, melyeket ez alkalommal mellőzhetni vélünk.

SPANYOLORSZÁG. A carlista bandák legnagyobb része szét szórátot; itt-ott léteznek még, de kevés számmal. E szerint, a bourbonoktól ez alkalommal nem sokat kell tartani ugyan: de annál több gondot adnak a kormánynak a republikánus mozgalmak. Az elfogott carlisták ellen folyamatban vannak a vizsgálatok; azonban a minisztertanács elhatározta, hogy a lehető halálítéletek közül, egyet sem fognak végre hajtani.

RÓMÁBAN összeesküvést fedeztek fel. Ugyanis, néhány fiatal ember összeállott, hogy a közzsinat létrejöhétését mindön módon akadályozza. Az összeesküdtek feje, társával együtt elfogatott.

BERLINI lapok ily izgalmas táviratot röpitnek világgá Bukurestből: „Körülbelül 100 magyarból álló fegyveres csapat, egy vezér alatt erőszakosan betört Romániába, Buzen helység mellett követelték: hogy a vámházat távolítsák el. Az őrházat szétrombolták. A kormány azonnal felszólalt a buzei udvarnál s csapatokat küldött, újbétörés megakadályozására.“ Annyira esetlen az egész, hogy még czélzatosnak sem tarthatjuk. Ugyanis ekkorig a borvizes emberek is hoztak volna hirt ily esemény fölöl; aztán Buzen legalább is 8 mföldnyire fekszik a határokon belül; ily messze, pedig 100 magyar, miként hatolhatott volna, oly vitéz nép között? Az egész úgy hangzik, mintha mondanók: a muszkák és burkusok előörsei, a románok Segesvárnál betörték Erdélybe. Az a pontos hely és vidék ismeret, melyet a poroszok Csehországban kitüntettek, mint látták, hirlap íróinak nem tulajdonuk.

Traján és Romanul Bukurestben.

Gyakran találkozunk a havaselyi román vöröspárt lapjaiban azon állítással, hogy Magyarország Romániát el akarja foglalni, hogy a magyar honvéd, a Feketetengerig meg sem akar állani.

Hogyan készülnek az ilyen tudósítások és mi ezeknek céljuk?

A vöröspárt határozott elve: folytonos izgalomban tartani a román nemzetet, egy nagy eszmé t. i. a Dacoromania érlelésére. Mig e párt kormánynon volt, legkisebb titkot sem csinált ábrándos tervéből. A hirhedt fegyverszállítás, a bukuresti szótár-készítő gyűlés, Csizmezsü mellett rőktőnzött lövelde, melynek homlokzatán ujjnyi vastagságu fekete vonal jelölte a Tiszát, Laurian térképe, Urechia történelme, hogy egyebet ne említsek mind ez ábrándos eszmét igyekezett Románia fiatalágába csepegtetni. Sőt van olyan geografia is, mely daczára annak, hogy 13-ik kiadást ért s a cultusminiszterium pecsétje 13-or van reá ütve, mondok daczára ennek a földrajz szerint Galiczia fővárosa: Buda-Pest, s Magyarország nem is létezik.

De fordult mult évben a kozzka. A bolgárok felszabadítása ürügye alatt folytatott tulzott fegyverkezés lelépni kényszeríté a Bratiano mi-

niszteriumot, a midőn ottani szokás szerint a miniszterelnöktől az utolsó városszolgáig minden hivatalnok megváltozott.

A vöröspártnak egyetlen tér maradt t. i. a hirlapirodalom tere maradt birtokában eszméje érlelésére, és ezt aztán felhasználni, ugyancsak töprenkedik. Számtalan mesterfogást használnak e párt közlönyei, hogy a román nemzetet izgalomban tartsák s a kormányzat gyepöljét ismét kezükre kerithessék. Ilyen mesterfogás egyike pl., hogy a mit nyíltan egyenesen nem mernek lapjaikban kikürtölni, azt előbb megíratják és megküldik magok a szerkesztők a francia lapokba s gondoskodnak arról, hogy mihelyt tudósítások megjelen valamelyik francia lapban, azt maguknak, mint kitűnően érdekes hírt táviratoztatták, e távirat alapján aztán elkezdnek vezérezkizni, hogy a haza veszedelemben van, hogy a kormány veszélybe dönti, elárulja a hazát az ausztró-magyaroknak; hogy tehát ébredjen a nemzet és fegyverkezék, mert a honvédek már Brassó alatt táboroznak. Ime, ily módon csináltak I. Károly fejedelemről is legközelebb magyar királyt, a miről a fejedelem bizonyosan még álmodni sem fogott. De a hír ismét újabb víz a vörösek malmára, hogy a nemzetet fegyverkezésre izgassák az ausztró-magyarok ellen, a kik a Feketetengerig megállapodni nem akarnak.

Ily hirlapi kacsa az a berlini sürgöny is, hogy száz székely épen Buzeoig hatolt volna be legközelebb. Buzeo város a tömösi szorostól 16 mértföldnyire fekszik. Képzeltető-e, hogy bár minő hős csapat, ha csak száz vitézt számol, reá merné vetni fejét, hogy Buzóig menjen, épen akkor, midőn tudjuk, hogy a román hadsereg ma Tukucsnál, tehát Buzeotól két napi távolságra táborozik. E mestervágással inkább hiszem, hogy azt akarja elérni a vöröspárt, hogy a tábor közelebb hozhassa a fővároshoz, melynek fedezetlenségeért a közelebbi időkben oly sokat jajveszékelt, azt a vakhírt terjesztvén, hogy Brassó felől egy erős ausztró-magyar tábor fenyegeti Románia fővárosát. Pompás ürügy a fegyverkezésre és arra, hogy a nemzet így kiált-hasson: „a vörösek a haza megmentői, őket tiszteljétek, nélkülök a honvédek eddig Bukurestben volnának.“

Valóban a vörösek a csalfogásban nagymesterek!!

Hunfi.

Közönség köréből.

Midőn Caesar híres nyilatkozata után: a koczka el van vetve, —át ment a Rubiconon; Róma felé vezette törvényen kívül álló hadát, nem lehetett szorongatottabb bizonytalanságban mint magam vagyok. Tessék elhinni nem kis vakmerőség én tölem csendes burgertől, harezra szállani a kísértetek, és fékezhetlen rakoncátlanság ellen, mert régi igazság: hogy a ravaszság, és erőszakkal nem jó kikötni. Azonban, ha Luther a kísértet ellen tintatartójával védte magát, s a rabló várak lerombolásában tevékeny szerepet játszott pennája, megpróbálom, hátha az én fejemet veszélyeztető írásomnak is lesz valamicske sikere. Mire való a sajtó, ha nem használjuk, midőn polgártársaink nyugalma, s városunk sürgetőleg kívánják?

Az emberi viszonyokban sokszor észlelhető azon sajátosság jelensége: hogy nem minden tehetség és hajlam találja meg a szükséges viszonyokat. Egyik megelőzi korát, a másik elkésik attól, s a különben elérendett sikert minkét esetben nélkülözi. Tételek utolsó fele bizonyítására legyen elég ez uttal azon egyéniséget — mert boszorkánynak nem tarthatom mióta Kálmán király, korát megelőzőleg, kimondotta, hogy azok nincsenek — idéznem, ki abban tetszik magának, hogy most női, majd férfi ruhában fekete álcával, a Szt. György és Rózsa utcákban idétlenkedik. S mint szemtanuk mondják: a járó-kelőket, kik merészek szemébe nézni, földhöz veri. Ez a középkorban nagy eredményeket vívott volna ki; most midőn a Syllabus tanait sem épen mindenki hiszi, elkésést korától. S hogy ennyi ideig üzhette sültelenségeit, azt is csak annak vagyok hajlandó tulajdonítani, mert a policziával sincs különben. Az is tudhatná, hogy a mai világban verebet nem fognak dobbal.

Tételek azon részét: hogy nem minden te-

hetség találja meg a szükséges viszonyokat, bizonyítja V. S.*) fiatal polgártársunk, ki hozzá méltó társával, csaknem minden éjjel, zajos véres utcái verekedéseket folytat. Feltéve, hogy ott is oly bátor lenne, hol nem csak békésen haza menő polgárokkal találkozhatnék; mily nagy szolgálatokat tehetne. Don Carlosnak Spanyolországban? kinek mint a t. ur újságából látom, ily semmit nem tekintő, vásott kölykökre nagy szüksége lenne, ha a helyett, hogy a békés foglalkozásban lévő árnyékszék takarítókat támadja meg, municziós szekeret fogna. Mily helyén lenne Algirban, hol rabló beduniokkal találkozhatnék csendes falvak utcáin. S nem kellene szegény tót legényen próbálni gyáva vitézségét. Hiszen Czernik István, gyolcsáros nem csak neki, de senkinek sem vétett, midőn f. hó 5-kén, vacsora után több baráti látogatásról szállására menve, három czinborájával megtámadta, földre verte s kegyetlenül össze rontotta, fejét 5 helyen bezúzta, azon ürügy alatt, hogy a fekete ember, vagy muszka spion. Fentebb állítam: hogy ily lehetőségek létezésére nincsenek meg mindenütt a szükséges viszonyok. Nálunk megvannak. A szegény vérben fetrengő ember, félórát kiáltozott segély után, míg a rendőrség észrevette. S akkor is őt vitték börtönbe, hol még a sebei kimosogatására kért vizet is megtagadták tőle. Más nap a rendőrfőnök elbocsátotta, hogy keresse meg a vétkeket, s majd aztán megbünteti őket. Ez egy kissé furcsa intézkedésnek tetszik; de úgy látszik a rendőrfőnök urnak közegeibe annyira nincs bizodalma, hogy ilyen választ kénytelen adni a panaszosnak, elégtétel helyett. Mert az, mit szél-tében rebesgetnek: hogy a rendőrség tudja a banda létezését, de fél tőle; nem tudom, nem akarom elhinni. Nem tudom, nem akarom elhinni: hogy hat vásott kölyök oly félelmes hatalommá nőhesse ki magát, hogy annak kihágásait egy 10,000 lelket számláló városnak félve kelljen tűrni; nem tudom, nem akarom hinni: hogy a hivatalnok, csak javadalmait kívánja élvezni hivatalának, s terheivel ne merjen, vagy akarjon szembe nézni. A következőket fogja megmutatni, mit higyjunk e tekintetben.

Többek megbízásából.

VEGYES.

* A marosszéki-marosvásárhelyi honvéd-egylet Pesten, augusztus, 20-án tartandó országos honvédegyleti gyűlésre nemes Marosszék székházánál folyó hó 8-án tartott gyűlésében négy képviselőjét megválasztotta. Képviselői: Borosnyai László h. v. őrnagy, Borosnyai Pál h. v. százados, V. Filep Albert h. v. százados és Székely Ádám h. v. főhadnagy ezen egylet jegyzője.

△ Ürményi Lajos jutalmára holnap, Gordás, a hitehagyott hunn király című 5 felvonásos tragoédiát adják színészeink, melyet maga a jutalmazandó írt. Ugy halljuk, e mű az 1867-diki Karácsonyi-díjra pályázott s 22 társa közül 6-od magával dícséretre méltónak íteltetett, mint a mely „szép nyelve és drámai expositója által“ lekötö a bírálók figyelmét. Mindenesetre érdekes jelenség lesz a szerzőt magát láthatni saját darabjában, mint a ki legjobban felfoghatja műve szellemét, s így leghivebben adhatja azt vissza. Ajánljuk tehát ez estét műpártoló közönségünk figyelmébe.

* A honvédtanostály e hó 7-én nagy hadgyakorlatot tartott a budai hegyekben. Midőn a gyalog és lovas honvéd-csapatok a főváros utcáin végig vonultak, számtalan nézője volt a diszes, katonás tartásu hadfiaknak. — Az azelőtti napon tartott hadgyakorlatokra vonatkozólag pedig József főherczeg a következő napi parancsot adta ki: „A mai szemle alkalmával nagy örömmel tapasztaltam, hogy mind a lovasság, mind a gyalogság kitűnő előmenetelt tettek, és a rövid idő alatt várakozásomat túlhaladta. Ennélfogva meglegedésemel nyilvánítva a honvéd főtanostály vezető urának, törzs- és főtiszt urak-*)

*) Közlő ur engedelmével az egyszer csak a kezdő betűket hagytuk meg, ha szükség lesz, kiírjuk egészen. Szerk.

nak, nemkülönben az összes altiszt- és közembereknek is köszönetemet fejezem ki.“

* Az erdélyi muzeum-egylet az idén ünnepélyesen megüli fennállása tizedik évfordulóját. Ez egylet részletes és kimerítő évi tudósítást is adott ki az 1866—67-ik évekről, melyet Finály Henrik egyl. titkár szerkesztett. E kimutatás szerint a muzeum-egyletnek van 930 részvényes tagja, az adakozók sorozata pedig 1691 számig halad. Élén olyan emberek állanak, mint gróf Mikó Imre elnök, Dr. Szabó József alelnök, Brassai Sámuel igazgató, Szabó Károly könyvtárnok, Finály Henrik régiség- és éremtár őre stb.

* Kolozsvári egyetem ügye hirszerint már annyira előhaladt, hogy még ez év folytatán várható vég eldőlése. Némelyek szerint az oktatás ügyi miniszter ur jelzett utazása alkalmával magával hozná e szép ajándékot.

* A nagy-szebeni jogakadémia 25 évi jubileuma a kitűzött napon nagy ünnepélyességgel véghez ment. Az ünnepelt megnyitó zene után először Müller tanár, akadémiai igazgató szónokolt, e tanoda negyedszázados pályájára tekintve vissza. Utána Schneider Károly a szász egyetem jegyzője, s az ünneplő tanintézet egykori tanítványa és két akadémiai tanuló beszélt. Estve nagy díszelőadás volt a nagyszebeni városi színházban. Magán értesülésünk szerint oly nagy az ünnepélyen résztvevők száma, hogy helyiségei befogadásokra nagyon szűkeknek bizonyultak.

* Marosszék monografiáját néhai Benkő Károly megírta s egészen készen hagyta hátra. Családjá aztán előfizetés útján akarta kiadni, de mindössze kilencz előfizető jelentkezett, s így a munka meg nem jelenhetett volna; találkozott azonban két derék történetkedvelő Kolozsvártt, Fekete Sámuel és Simon Elek, kik a művet saját költségükön kinyomatták, sőt a jövődelmet is az elhunyt író családjának engedték át.

* Küküllőmegyében, a Mikefalva és Cserged közötti hegyen, az országtutból az előbbi helység felőli oldalon az árok már régebb idő óta egy darabot elmosott, úgy, hogy nappal is életveszélylyel jár az ottani utazás s mégis sem új út nem vágatott, sem legalább a veszedelmes helyeni utazás oldal korláttal nem biztosított. A mult éjjel 11 óra tájott, a hely veszedelmességét nem ismerő Sch. ur, zenetehetségéről országosan ismert leányaival, az említett több ölnyi mélységbe zuhant, négyszer is megfordulván szekerök, míg lejutott, s különös isteni gondviselés, hogy csak egyik kisasszony kapott csekély sértést s épen szabadultak e roppant szerencsétlenségéből. Ezen közbiztonság elleni hanyagságot nem lehet eléggé megróni az illető tisztviselő urat, lehető nagyobb szerencsétlenség megakadályozása tekintetéből sietünk e nagyszerű szerencsés védelem menekvést nyilvánosságra hozni. — (Beküldetett.)

Bécsi börzei árkelet.

(1869. aug. 6-án.)

5% metalliques	62.65
5% nemzeti kölcsön	71.90
1860 államkölcsön	101.40
Bankrészvénny	775.—
Hitelrészvénny	307.50
London	123.75
Ezüst	120.50
Arany	5.87
Erd. földt. ment. kötvény	79.75 ⁵ / ₁₀

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

HIRDETMÉNYEK.

(71)

4—25

Legdicsebbnek tapasztalt s legkedvezőbb sikerrel megpróbált

Dr. Beringuier L.
korona-szesze
(vagy a kölni viz quintessen-
tájja.)

1 eredeti üvege ára 1 ft 25 kr.
és a 75 kr.

Legkiválóbb minőségben, nem csak mint igen kel-
lemes szagos és mosdó víz, hanem úgy is, mint az élet-
szellem ébresztésére s az idegek erősítésére szolgáló
dicső gyógyszeres segélyszer.

Dr. Suin de Boutemard

illatos fogpásztája,

1/1 és 1/2 csomagokban ára 70 és 35 kr.
A legolcsóbb, legkényelmesebb s legbiztosabb
tisztítószert a fogak és foghús épségben tar-
tására: ezen pásztá egyidejűleg az egész száj-
üreget igen jótékony frissességet kölcsönöz.

Dr. Beringuier L.
növényi hajfestőszere

tokban, kefésekével és csészével, teljes
készülék, ára 5 ft.

Mint a czélnak teljesen megfelelő és általában ártal-
matlan szer ismertett el a haj és szakáll, valamint a
szemöldököknek bármely tetsző árnyalatban tartós festésére.

Dr. HARTUNG
chinahéj-olaja,

a haj fenntartására és szépi-
tésére (bepecsételt s bélyeg-
zett üvegekben ára 85 kr.)

Dr. HARTUNG
növény-hajkenőcse,

a hajnöves újraélesztésére és élesztésére, (bepecsételt,
bélyegzett üvegekben ára 85 kr.)

A fentebb elősorolt, hasznosított és szilárdított által annyira kedvelté vált különle-
ges cikkek, a valódi minőségérti jótállás biztosítása mellett, Maros-Vásárhely városára nézve egye-
dül s kizárólag kaphatók:

Fogarasi J. Demeternél; Beszterezén: Kelp Frigyes, Dietrich és Fleischernél; Deézen: Krémer
Sámuelnél; Nagy-Enyeden: Horváth Ferenczénél; Kolozsvárt: Wolf János és Engel József gyógyszer-tárá-
ban; Segesvárt: Misselbacher J. B. és fiainál; Sz. Udv. helyett; Kauntz J. A. gyógyszer-tárában; Szamos-
Ujvárt: Plasintár és fiainál; és T. rdán: Rigó J. Fridriknél.

Dr. BORCHARDT orvostudor
illatos

növény-szappana,

a bőrszín szépítésére és épségben tartá-
sára, megpróbálva, minden aféle bőrszenny ellen, ajánl-
ható továbbá mindennemű fürdönél sikeresebb eredmén-
nyel, — bepecsételt eredeti csomagokban, ára 42 kr. —

Dr. LINDES tanár

növényi rudas-hajkenőcse

előmozdítja a haj fényét és ruganyosságát s egyszer-
smind a fejtető szilárdítására is igen alkalmas; — ere-
deti darabokban, ára 50 kr. —

Balzsamos olajbogyó-szappan;

mint enyhe s egyuttal hatályos napi mosdószert még a
leggyöngédebb bőrű hölgyek és gyermekek számára is a
legjobbnek ajánlandó; — ered. csomagokban ára 35 kr. —

Dr. Beringuier

növénygyök-hajolaja,

hosszabb használatra elégséges üve-
gekben, ára 1 ft,

a legalkalmasabb növényi alkotórészekből
összeállítva a haj és szakáll fenntartására, erősítésére és
szépítésére, s az oly kellemetlen fejkorpa és bőrmola
képződés eltávolítására.

Dr. KOCH

növény-cukorkái,

(eredeti dobozokban, ára 70 és 35 kr.)

Ezen, a legkiválóbban alkalmas fű-
és növénynedvekből állapodottságra hoz-
zott növénycukorkák, a legelismertebb
véleményezések nyilvánításával talál-
koznak és különösen köhögés, rekedtség, torokfájdal-
mak, elhnyalkodások stb. eseteiben csillapítólag hatnak.

(84)

1—3

Alólirt tisztelettel tudatom a nagy-
érdemű közönséggel, hogy a bábasá-
gat Kolozsvártt kitanulván, arról hite-
les okmánynyal bírok, az esküt is letet-
tem, mind egyeseknek, mind pedig az
érdemes községeknek ajánlom szolgál-
latomat, falukra is kimenni kész vagyok
— jelen lakásom van itten M.-Vásár-
helytt, malomutezában 170. szám alatt.

Kovács Jánosné,
Salánki Róza.

(82)

3—8

Alólirt tisztelettel tudatja, hogy a
M.-Vásárhelyi piacon a plebánia alatt
nagy **óráraktárt** nyitott.

És ezen óráraktárt ma már oly du-
san rendeztebe, hogy bármiféle zsebbeli,
asztali, fali és serkentő órákat a leg-
jutányosabb áron képes előállítani és min-
dennemű óra javításokat elfogad egy évi
jótállás mellett.

Számos látogatásért esd.

Babós Egyed,
órás.

(82)

2—3

Egy kereskedő gya-
kornok kerestetik értekezni

Tutsek István,

divat szövet üzletében.

(79)

3—*

„VICTORIA“ biztosító-társaság

Kolozsvártt.

Biztosítéki alap:

Forgalom:

Alaptőke . . .	1.500,000 ft. — kr.	Biztosított érték	
Tartaléktőke . . .	25,449 „ 80 „	1868-ban . . .	109.190,408 ft. — kr.
Díjtartalék . . .	520,748 „ 24 „	Bevétel 1868-ban . . .	1.041,596 „ 87 „
Összesen . . .	2.046,198 „ 04 „	Összes kárfizetés . . .	468,139 „ — „

Biztosításokat fogad el, legkedvezőbb feltételek mellett, tűzkárok ellen,
(a villámcsapás által okozott tűzkárt, úgy a kihűrezolzkodás és oltás körüli rom-
bolás által szenvedett kárt szintén beleértve), lak-, gazdasági- és gyári épületek,
malmak, butorok, gyári felszerelések és gépek; kereskedelmi árucikkek és rak-
tárak, nyers és munkában levő termékek, mindennemű marhák, (benn égés el-
len) szépa, egyéb takarmány és szalmás-gabonákra nézve, úgy szabadban, mint
fedél alatt.

Ez utóbbinál a biztosítás érvénye elcséplés után a magra is kiter-
jesztetik, ha a lerakodás helye iránt előre jelentés tétellett.

Alólirt vezérügynökség tisztelettel hívja fel a t. közönséget, minden biz-
tosításaiakkal a „Victoriához“ fordulni, mint a mely a pontos kárfizetésekért
nem csak évi bevételeivel, de tetemes biztosítéki alapjával is jót áll; mint er-
délyi társaság, a t. erdélyi közönséget különös előnyökben részesíti, a kárait köz-
tudomásulag azonnal és igazságosan fizeti.

A birodalom legjobb nevű társaságaival viszont biztosítási összekötteté-
seinél fogva, a „Victoria“ bármely magas értéket biztosítás alá elfogad.

Közelebbi felvilágosításokkal, nyomtatványokkal, stb. minden fontosabb
ponton felállított ügynökségek, készséggel szolgálnak, ugyszintén központon a

„Victoria“ biztosító-társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.

(Nagypiacz, b. Kemény J.-tele háznál.)

(75)

5—10

Kiadó vendéglő.

M.-Vásárhelytt a Lénárt Károly
mindeddig jó hírben álló **vendég-
lője**, egy nagyobbszerű üzletet foly-
tatni ohajtó vendéglősnék, a jövő Szt-
Mihály naptól kezdőleg a legkedve-
zőbb feltételek alatt kiadó. All ezen
vendéglő egy nagy **bálteremből**, mely-
ben jelenleg a kolozsvári nemzeti szín-
társulat tartja előadásait; mellék **ebédlő**
és **vacsoráló szobákkal** és **nyári**
mulató-kerttel. Értekezhetni szóval
vagy levél útján

M.-Vásárhelytt, vendéglő tulajdonos
Lénárt Károlylyal.

(81)

3—8

Hasznos tudnivaló!

Borsodi Demeter Lajos

M.-Vásárhelytt.

Bátor vagyok köztudomásul hozni a
nagyérdemű közönségnek, hogy augustus
végén Bécsbe utazom s elvállalok a szak-
mamba vágó bármiféle cikkekre és tár-
gyakra megbízásokat s azokat a legpon-
tosabban megrendelem.

Számos megbízásokért esd

a fenttirt **B. D. L.**